

(мармурову або керамічну).

Не залишайте електроплиту ввімкнутою в електромережу без нагляду. Під час користування електроплитою необхідно уникати її перегрівання. Плита повинна бути чистою, не допускати потрапляння на поверхні нагрівальних елементів воску, парафіну, інших рідин та речей, це може привести до спалахування, пожежі, появи диму.

Таким чином, щоб запобігти травмуванню при написанні писанки, необхідно дотримуватися таких правил: працювати в спецодязі – у фартухах і косинках; на робочому місці не повинно бути зайвих предметів; світло повинне падати зліва; інструменти необхідно розмістити на робочому столі так, аби вони не заважали під час роботи; під час написання писанки руками не торкатися очей, щоб не викликати подразнення слизової оболонки; писачок слід нагрівати, не торкаючись його металевої поверхні пальцями; після роботи ретельно вимити руки й прилади, прибрати робоче місце.

Особливу увагу при написанні писанок, слід приділяти вентиляції приміщення, підбору фарб, роботі зі свічками та електронагрівальним приладам.

Список використаної літератури

1. Білоус О. Школа писанкарства: Навчально-методичні рекомендації / О. Білоус, З. Сташук. – К. : РВЦ КПДЮ, 2005. – 44 с.
2. Верхова М. Науково-художній нарис для дітей / М. Верхова. – Вінниця, 2002. – 22с.
3. Гайова Є. Відроджуємо писанку на Полтавщині / Є. Гайова // Народне мистецтво. – 2004. – № 3–4. – С. 54–59
4. Кара-Васильєва Т. Писанка – культурний символ України / Т. Кара-Васильєва // Міжнародний з'їзд писанкарів. – Київ, 1992
5. Манько В. Українська народна писанка / В. Манько. – Львів : Свічадо, 2008. – 80 с.
6. Мицик О. Писанки / О. Мицик, О. Фисун. – Київ: Родовід, 1992.
7. Стадник С.С. Формування художньо-трудоих знань та вмінь у процесі оздоблення яєць : навч.-метод. посібник / С.С. Стадник. – Коломия, 2002. – 24 с.
8. Титаренко В. П. Традиційні народні ремесла Полтавщини / В. П. Титаренко – Навчальний посібник. – Полтава : Верстка, 2003. – 311 с. – 231 іл.

ЗАХИСТ ВІД ЕЛЕКТРОСТРУМУ ПРИ ВИКОНАННІ РОБІТ У НАВЧАЛЬНИХ МАЙСТЕРНЯХ

*Тристан Ю. М.
м. Полтава*

Анотація. У статті розглядається робота у навчальних майстернях з точки зору її безпеки при використанні електричного струму.

Ключові слова: електричний струм, навчальні майстерні, безпека праці.

На осіб, працюючих або, які дотикаються за характером роботи з установками, які мають у собі джерела електричної енергії (хімічні, гальванічні, напівпровідникові перетворювачі), які знаходяться під напругою повністю або частково і на які в будь-який момент може бути подана напруга ввімкнення, поширюються вимоги електробезпеки, які зазначаються у спеціально розроблених інструкціях з електробезпеки в організаціях при виконанні лабораторно-практичних робіт у навчальних майстернях.

Знання правил роботи обов'язково виконувати:

- а) адміністративно-технічному персоналу;
- б) викладачам і студентам, які використовують електроприймачі, при користуванні з якими вимагаються знання з електробезпеки у певному об'ємі;

в) персоналу різних професій, які використовують електроприймачі, управління якими зводиться тільки до ввімкнення і вимкнення пускового пристрою і не потребує спеціального знання електробезпеки.

До електроприймачів відносять технологічне обладнання, вимірювальну апаратуру і пристрої, електродвигуни, електропечі, електрифікований інструмент, електросвітильники та інші пристрої.

Електроприймачі являються носіями факторів, які при певних умовах можуть створювати небезпеку для працюючих: дією струму, високою напругою, електромагнітним полем або його складовим іонізуючим випромінюванням, статичним зарядом та іншими факторами.

У відношенні здатності враження людей електричним струмом приміщення розділяють на 3 типи, одним із яких є приміщення з підвищеною небезпекою, яка характеризується наявністю однієї із таких умов, які складають підвищену небезпеку:

- вологості (відносна вологість складає 75 %) або пилу;
- високої температури (довготривале перевищення $+35^{\circ}\text{C}$);
- одночасно двох або більше умов підвищеної небезпеки.

Використовувати тільки працездатні електроприймачі і захисні речовини за призначенням. До робіт із застосуванням електроприймачів допускаються особи, які добре вивчили розроблені інструкції. При виявленні несправностей електроприймача до мережі не вмикати. При виявленні несправностей, випадки травмування, поява небезпеки, що погрожує нещасними випадками, негайно доповісти безпосередньо викладачу, а постраждалому надати допомогу.

Усі електроприймачі своїм технічним і безпечним станом повинні відповідати вимогам нормативних документів і таким умовам: клеми вводу і виводу електроенергії повинні бути загороджені, штепсельні з'єднання, штекерні гнізда утоплені в ізолюючу основу (не менше 5 мм); печі, електроплитки, тиглі та інші нагрівачі електроприймачі повинні бути обладнані екранами, загородженнями із захисним блокуванням і механічними занулювачами, справність дії яких повинна перевірятись кожний раз перед початком роботи; корпуси електроприймачів і захисні загородження повинні бути справні і надійно закріплені (встановлені); ізоляція проводів, корпуси електроприймачів, конструкція електророз'ємів, пускові і регулюючі пристрої повинні своїм конструктивним виконанням (герметичністю, надійністю, якістю виготовлення) відповідати експлуатаційному (робочому) середовищу, забезпечувати безпечність працівників і виключати можливість виникнення вибухів, пожеж та ін.; навантаження і режим роботи електроприймачів і пускорегулюючих пристроїв (вимикачів, перемикачів, та ін.) не повинні перевищувати паспортних значень напруги, струму, частоти, потужності; знаки та вказівники повинні бути і вказувати на стан електроприймача або його окремих ланцюгів, положення органів управління, про порушення робочих режимів, аваріях та ін.

Електроприймачі, які представляють собою електрифікований інструмент переносного типу, можуть мати робочу напругу 220 В у приміщенні без підвищеної небезпеки і не вище 42 В – приміщеннях з підвищеною небезпекою і поза приміщенням. Не рідше одного разу в місяць проводиться перевірка стану ізоляції за допомогою мегометра.

Світильники місцевого стаціонарного освітлення з лампами накаливання можуть мати напругу 220 В у приміщенні без підвищеної небезпеки і не вище 42 В – приміщеннях з підвищеною небезпекою і особливо небезпечних приміщеннях. Світильники з люмінесцентними лампами на напругу 127-220 В допускається використовувати для місцевого освітлення за умови недоступності до їх струмоведучих частин для випадкового дотикання.

Робоче місце, призначене для роботи з кількома електроприймачами, повинно

бути забезпечене індивідуальним розподільчим щитком мережевої напруги із загальним відключаючим пристроєм, спеціальною лампою і штепсельними роз'ємами, з чіткими, добре розбірливими надписами про величину напруги.

Робочі місця біля електроприймачів і підходи до розподільчих електрощитів не повинні бути заставлені. Біля електроприймача повинні знаходитися необхідні захисні засоби (діелектричні килими, підставки, переносні плакати та ін.). На дерев'яних та інших видах полів з ізолюючими властивостями, застосування діелектричних килимів і підставок не обов'язкове.

У електроприймачів, робота яких може супроводжуватися виділенням хімічних факторів шкідливості у повітряне середовище робочих місць, до подачі на них напруги, повинна бути перевірена справність герметизуючих покриттів і дія витяжної вентиляції.

Електроприймачі офісного призначення повинні включатися у електромережу тільки за допомогою штепсельної вилки з окремим занулюючим контактом, що забезпечує захисне занулювання електроприймача одночасно з подачею електроенергії.

Надійним засобом виключення випадків дії електричних факторів небезпеки при використанні електроприймачів являється підвищена увага і знання прийомів виконання роботи.

Під'єднання (від'єднання) електроприймачів до джерел електроенергії повинні виконуватися при знятих навантаженнях і тільки при наявності штепсельних роз'ємів або штекер них наконечників. Під'єднання (від'єднання) при навантаженні допускається як виняток у тих випадках, коли струми навантаження не перевищують струмів допустимих для конкретного типу роз'єму, який використовується.

Ввімкнення електроприймача у роботу слід виконувати у суворій відповідності з вимогами інструкції (паспорта) із експлуатації. Всі операції ввімкнення і вимкнення повинні виконуватися тільки за допомогою вмикаючих пристроїв, які розташовані на панелях (пультах) керування і індивідуальному розподільному щиті. При цьому необхідно перевірити справність їх дії.

Режим роботи і навантаження на електроприймачі слід установлювати у відповідності з вимогами технічної експлуатації і технологічної документації тільки за допомогою органів регулювання, які розміщені на пультах (панелях) керування. Контроль за режимом роботи і навантаженням повинен здійснюватись тільки за допомогою засобів, якими забезпечений електроприймач. При роботі електроприймача необхідно вести спостереження за його станом. У випадку раптової зупинки електроприймача (зникнення напруги, заклинювання) він має бути вимкнений вимикачем.

Після закінчення роботи з електроприймачем його необхідно вимкнути в залежності з вимогами технічної експлуатації за допомогою органів керування. Після зняття навантаження від'єднати електроприймач від електромережі висмикуванням штепсельного роз'єму (вилки), взявшись за його корпус, а не за електропровід. Від'єднати провід захисного занулення переносного електроприймача (якщо він не вимикається висмикуванням штепсельного роз'єму), попередньо впевнитися, що електроприймач від'єднаний від електромережі. У стаціонарних електроприймачах провід захисного занулення не від'єднується.

Чистку електроприймача слід виконувати із застосуванням пиловідсмоктуючих пристроїв (пилососів, щіток), які не спричиняють пошкодження ізоляції без демонтажу його частин і тільки після відключення від джерела електроенергії.

Прибирання робочого місця виконувати способом, який не спричинить попадання на струмоведучі частини та ізоляцію стружки, струмопровідного пилю, вологи та інших речовин, які викликають порушення нормальної роботи електроприймача.

Після закінчення роботи про всі помічені неполадки і відхилення у режимі роботи електроприймача необхідно розповісти викладачу чи навчальному майстру.

Аварійна ситуація чи нещасний випадок можуть статися разі ураження електричним струмом, загорання електроприймачів тощо.

У разі раптового припинення подавання електроенергії вимкнути електроприймач, витягнути штепсельну вилку з розетки.

При виявленні ознак горіння (дим, запах гару), вимкнути електроприймач, знайти джерело займання і вжити заходів щодо його ліквідації, повідомити викладачу, не допускати у небезпечну зону сторонніх осіб. Якщо є потерпілі, надати їм першу медичну допомогу, при необхідності викликати швидку медичну допомогу.

У разі ураження електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від електричного струму, відключивши електроприймач від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або, застосувавши підручний ізоляційний матеріал. У разі відсутності у потерпілого дихання і пульсу, необхідно роботи йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну тканину і т. ін. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а потім накласти ганчірку на рану.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластикою, палицею, картоном або іншим подібним предметом.

При опіках вогнем, парою, гарячим предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та обв'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3 %-ним марганцевим розчином.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

У разі виникнення пожежі викликати допомогу та приступити до гасіння її наявними засобами пожежогасіння.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПРАВИЛАМ ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ ПРИ ОПАНУВАННІ НИМИ ТЕХНОЛОГІЇ ПОШИТТЯ ШВЕЙНИХ ВИРОБІВ

*Дубік Н. П.
м. Полтава*

Сучасна загальноосвітня школа забезпечує загальну середню освіту, що є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору й реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Зміст освіти на цьому ступені є єдиним для всіх учнів; особистісно-орієнтований підхід здійснюється через варіативність методик організації навчання залежно від пізнавальних здібностей [3].

У старшій школі зміст освітньої галузі «технологія» передбачає поглиблення в учнів знань про закономірності проектної, техніко-технологічної та побутової